

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВИ

**МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

23 квітня 2024 р.

Черкаси ЧДТУ 2024

Редакційна колегія

Григор О. О.	д.політ.н, професор, ректор Черкаського державного технологічного університету
Демиденко В. В.	к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління
Манн Р. В.	д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та управління
Захарова О. В.	д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління
Одінцов О. М.	д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління
Пріхно І. М.	д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління
Ільченко Н. В.	к. н. держ.упр., доцент, доцент кафедри економіки та управління
Березюк-Рибак І. Р.	к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління
Скорик О. О.	к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління

Сучасні тенденції розвитку економіки та держави: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції : 23 квітня 2024 р. [Електронний ресурс] / від. ред. Р.В. Манн; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2024. 84 с.

Матеріали конференції висвітлюють актуальні проблеми і сучасні тенденції розвитку економіки та держави в Україні і світі.

УДК 33:351](063)

Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

УДК 33:351](063)

© Автори, 2024

Здійснюючи ці та інші дії громадські організації забезпечують необхідну підтримку та захист учасникам АТО/ООС та членам їх сімей. У своїй роботі ГО керуються інтересам і потребам своїх бенефіціарів, мають великий досвід допомоги їм і користуються довірою місцевих громад. Вони беруть на себе певні завдання, які або державні не можуть виконувати, або їх організація потребує значних адміністративних і фінансових ресурсів через безпосередню наближеність до учасників АТО/ООС та їх сімей.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
2. Закон України «Про громадські об'єднання». [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
3. Журба І.О., Якушев О.В., Тернова Л.Ю., Губар О.Є. (2021) Соціальний захист безробітних учасників АТО/ООС в контексті діяльності державної служби зайнятості України. *Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки*. Вип. №4, Черкаси: ЧНУ, С.124-132.
4. Журба, І., Якушев, О., Тернова, Л., Самара, Н., & Присяжненко, Ю. (2023). Основні напрямки та підходи щодо соціальної реабілітації учасників бойових дій в сучасних збройних конфліктах. *Ввічливість. Humanitas*, (4), 78–86. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.11>

УДК 331.108:658.012.32

Лебедько Микола

факультет економіки та управління

Черкаський державний технологічний університет

Науковий керівник: Захарова О. В.

д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління

ТАЛАНТИ ЯК УМОВА ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Людський розум та професіоналізм завжди цінувався дуже високо – люди за всіх часів прагнули потрапити до кращого лікаря, скоштувати страви, приготовлені кращім поваром, жити в будинку, створеному кращими архітекторами та будівниками тощо. Завжди найвищу цінність мали предмети мистецтва, створені талановитими митцями. З часом ці твори не знецінювалися, а навпаки – їх вартість поступово зростала. З розвитком сучасних технологій цінність знань і унікальних вмінь людини суттєво підвищилася, зросли вимоги до рівня професійної компетентності, інтенсивності нагромадження людського капіталу особистості. Вже доволі тривалий період часу світові потужні компанії докладають суттєвих зусиль для того, щоб залучити до свого штату найталановитіших особистостей у всіх сферах діяльності, притаманних цьому бізнесу. І враховуючи той факт, що таланти зустрічаються не так часто, як хотілося б, великий бізнес веде активний пошук талантів по всьому світу і створює сприятливі умови для привласнення таких обдарованих людей. Така політика безумовно потребує значних фінансових вкладень та інвестицій, проте результат однозначно виправдовує ці витрати і підприємство при сприятливих обставинах отримає значні дивіденди та вигоди. Ця гіпотеза багаторазово підтверджена на практиці і велика кількість винаходів та інновацій пов'язана саме з працею талантів.

В Україні сьогодні йде жорстка війна і думати, а тим більш докладати зусиль по залученню ззовні талантів немає жодних можливостей та підстав. Проте в один щасливий день війна скінчиться і потрібно буде відновлювати економіку регіонів та країни в цілому. Результативність і швидкість у часі такого відновлення буде визначатися тією стратегією, яку буде покладено в основу всіх процесів оздоровлення та відбудови. І тут дуже важливо розставити пріоритети – або ми просто відновлюємо заново те, що було раніше, або будуємо краще, із залученням новітніх технологій та інновацій. Тобто вже сьогодні потрібно вирішити питання – чи ми хочемо забезпечити українцям європейський рівень життя при збереженні всіх вітчизняних здобутків? Якщо відповідь на це питання ми даємо позитивну, то нам одна дорога на пошук, розвиток та збереження талантів.

Дійсно, таланти мають відіграти ключову роль у відновленні економіки України в повоєнний період. Саме талановиті люди створюють інновації, розробляють дієві підходи до підвищення продуктивності праці та забезпечення конкурентоспроможних позицій окремого бізнесу, галузі та економіки країни в цілому на світовому ринку. Талановиті фахівці в галузях науки, техніки та ІТ здатні створювати нові конкурентоспроможні продукти, послуги та технології, що можуть кардинально змінити співвідношення секторів економіки країни, наблизити структуру її економіки до світових лідерів. Інновації підвищують продуктивність, знижують витрати і на цьому підґрунті дозволяють завоювати нові ринки збуту як в середині країни, так і за її межами.

Отже, переваги від залучення талантів є безперечними. Проте що ж потрібно робити вже сьогодні, щоб набути можливостей успішної реалізації цієї концепції на практиці? Звичайно, що пошук і розвиток талантів починається з родини і освіти [1]. Саме тому зростання обсягів інвестиції в освіту і науку з різних джерел будуть гарантовано сприяти розвитку інтелектуального капіталу. Університети та наукові інститути можуть стати центрами передового досвіду, готуючи фахівців, які будуть вести економіку вперед.

Важливим напрямом пошуку і закріплення талантів виступає ділове середовище країни, сфера підприємництва. Талановиті підприємці створюють нові бізнеси, виготовляють інноваційні продукти, відкривають нові робочі місця гідної якості, тим самим стимулюють економічне зростання і створюють можливості для підвищення рівня і якості життя населення регіону. Підтримка стартапів і малого бізнесу є важливою складовою розвитку економіки.

Разом з тим талант слід постійно розвивати, тримати його в активному стані, набувати нових компетентностей, бути в курсі всіх сучасних світових трендів. Лише на таких засадах можливо бути цікавим бізнесу. Саме тому талановиті кадри допомагають компаніям виходити на міжнародні ринки. Знання іноземних мов, розуміння культурних особливостей та міжнародного бізнесу сприяють експортній діяльності та залученню іноземних інвестицій. Розвиток цифрових технологій вимагає наявності кваліфікованих фахівців у сфері ІТ. Цифровізація бізнес-процесів і державного управління підвищує ефективність та прозорість економічної діяльності.

Нажаль через те, що війна в Україні вже триває десять років, а соціально-економічні кризові явища з різною гостротою прояву спостерігалися протягом всього періоду її незалежності, Україна втратила велике число населення, високий відсоток в якому займали талановиті і молоді українці. Саме тому, щоб пришвидшити темпи відновлення економіки країни в повоєнний період і створити сприятливі умови для повернення українців на батьківщину, Україна має використати весь наявний потенціал для залучення талановитих фахівців з інших країн світу. Це може відбутися через створення привабливих умов для роботи та життя, а також через програми обміну і співпраці з провідними світовими університетами та компаніями.

Важливу роль у відновленні економіки країни та закріпленні іміджу України як культурного центру Європи має відіграти креативна індустрія (дизайн, мода, кінематограф, музика), яка завжди в країні розвивалася досить потужними темпами і на сьогодні

нагромаджено значний доробок, який має бути збереженим та примноженим. До того ж, креативна індустрія має великий потенціал для зростання доданої вартості та підвищення привабливості України на міжнародній арені.

Отже, можемо зробити висновок, що інвестиції в розвиток талантів є стратегічно важливими для економічного зростання і відновлення України. Розвиток освітньої системи, підтримка інновацій та підприємництва, цифровізація економіки та залучення міжнародних фахівців – усе це сприятиме створенню конкурентоспроможної та стійкої української економіки в повоєнний період. Таким чином, увага до талантів, їх розвиток і підтримка можуть стати важливим фактором успішного майбутнього економічного розвитку України.

Список використаних джерел

1. Захарова О.В. Залучення талантів і внутрішня мотивація до творчості як інструменти дотримання доброчесності в освіті. *Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище*: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упоряд.: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 р. Львів. Торунь: Liha-Pres, 2023. С. 186-189.

УДК 378(477)

Матвієнко Олена

факультет економіки та управління

Черкаський державний технологічний університет

Науковий керівник: Бітюк І. М.

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

За останні десять-п'ятнадцять років в сфері освіти Україна досягла певних зрушень у напрямі руху до європейського вектору розвитку. Так, у 2005 р. відбулося приєднання України до Болонського процесу, що передбачало створення єдиного європейського простору вищої освіти [1]. Було здійснено впровадження триступеневої системи (бакалавр, магістр, доктор), кредитно-модульної системи (ECTS) та сприяння мобільності студентів і викладачів. Поступово відбулося збільшення автономії ЗВО, що дозволило університетам самостійно визначати свої освітні програми, напрями досліджень, а також фінансову та кадрову політику. Така можливість сприяла більшій гнучкості та адаптації освітніх установ до потреб ринку праці та суспільства. 1 вересня 2015 р. відбулося створення Національної агенції з забезпечення якості вищої освіти [2], що стало важливим кроком до підвищення стандартів якості освітніх послуг. Агентство доволі успішно займається акредитацією програм, атестацією науково-педагогічних працівників та проведенням аудиту діяльності закладів освіти. Відбулося розширення міжнародної співпраці українських ЗВО з зарубіжними університетами-партнерами. Збільшення кількості програм обміну, спільних освітніх програм з закордонними університетами сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських вишів на національному та світовому ринку освітніх послуг.

Нажаль, повномасштабна війна рф з Україною, що була розпочата з лютого 2024 року, суттєво ускладнила діяльність системи освіти нашої країни. Сьогодні більшість закладів вищої освіти (ЗВО) стикаються з проблемами відсутності державного фінансування, зменшення

ЗМІСТ

Бабич Л., Бєлова І. О., Губар О. Є. АДАПТАЦІЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В СІЛЬСЬКИХ ГРОМАДАХ ШЛЯХОМ НАВЧАННЯ ЦИФРОВІЙ ГРАМОТНОСТІ.....	3
Балко В. (кер. Пріхно І. М.) КАДРОВИЙ ГОЛОД ПІДПРИЄМСТВ ТА МЕТОДИ БОРОТЬБИ З НИМ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	5
Балко В. (кер. Якушева О. В.) ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА.....	7
Балко В. (кер. Скорик О.О.) СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ У СМАРТ-МІСТІ: ПЕРЕТВОРЕННЯ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА ЧЕРЕЗ ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ.....	9
Близький А. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	11
Геновська А. (кер. Ільченко Н. В.) ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ.	13
Глухова А. (кер. Березюк-Рибак І. Р.) ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	16
Заяц Д. (кер. Захарова О. В.) ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	18
Заяць О. (кер. Захарова О. В.) ВАЖЛИВІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	20
Ільченко М. (кер. Слинько М. Ю.) СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ВІДЕОІГОР В СВІТІ.....	22
Калашніков А. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ТА ВПЛИВ ВІЙНИ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ.....	24
Кивгило О. (кер. Ільченко Н. В.) ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	27
Коваленко М. (кер. Березюк-Рибак І. Р.) ОЦІНКА РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТБАНКУ ТА МОНОБАНКУ	30
Козирєв Д. (кер. Захарова О. В.) ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ РОЗУМНОГО МІСТА.....	32
Колесник В. (кер. Скорик О.О.) ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЖИТТЯ.....	35
Колесник В. (кер. Якушева О. В.) ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА.....	36
Красіков С. (кер. Одінцов О. О.) ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	38

Куцарський О., Білова І.О., Нагайчук Н. Г.

РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	40
Левченко О., Нагайчук Н. Г., Якушев О. В.	
РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СІМЕЙ УЧАСНИКІВ АТО/ООС.....	42
Лебедько М. (кер. Захарова О. В.)	
ТАЛАНТИ ЯК УМОВА ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	44
Матвієнко О. (кер. Бітюк І. М.)	
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	46
Назаренко В. (кер. Ільченко Н. В.)	
АДВОКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ПУБЛІЧНУ ПОЛІТИКУ.....	48
Настенко О. (кер. Захарова О. В.)	
СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА БІЗНЕСУ ТА ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	50
Огілько Д. (кер. Ільченко Н. В.)	
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ ТА ГРОМАД В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	53
Панченко Д. (кер. Ільченко Н. В.)	
МОДЕЛЬ ЗРІЛОСТІ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	56
Патрус І. (кер. Скорик О.О.)	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПРОСУВАННЯ НОВОВВЕДЕНЬ НА РИНКУ.....	58
Патрус І. (кер. Ільченко Н. В.)	
АНАЛІЗ СТАНУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	60
Пелих В., Нагайчук Н. Г., Якушев О. В.	
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПІДТРИМКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	63
Підкуйко А.	
ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР.....	65
Проданов Д.	
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ.....	67
Ромашко І. (кер. Березюк-Рибак І.Р.)	
НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	69
Сердюк О.	
ВПЛИВ БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТУ НА РОЗВИТОК МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ.....	71
Сорока А., Нагайчук Н. Г., Якушев О. В.	
РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ КРИЗ...	74
Фаяук О. (кер. Захарова О. В.)	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.....	76
Шульга О. (кер. Березюк-Рибак І.Р.)	
КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ТА КРЕАТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	78